

Anna Strumińska

Biblioteka Główna

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ORCID ID: 0000-0002-9095-2309

BIBLIOTEKARZ W PODRÓŻY – WIZYTA W THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY

W dniach 5–11 sierpnia 2023 roku przebywałam z wizytą turystyczną w Nowym Jorku. Jako bibliotekarz z 25-letnim stażem pracy w Bibliotece Głównej UMCS, postanowiłam poświęcić czas na spełnienie swojego osobistego marzenia, czyli odwiedzenie jednej z największych bibliotek na świecie – Biblioteki Publicznej w Nowym Jorku.

Fot. 1. The New York Library, fot. A. Strumińska.

Nowojorska biblioteka publiczna znajduje się przy słynnej Fifth Avenue i 42nd Street na środkowym Manhattanie. Biblioteka jest największą placówką naukowo-badawczą w Stanach Zjednoczonych. Historia powstania Biblioteki sięga końca XIX wieku. Pomysłodawcą założenia Nowojorskiej Biblioteki Publicznej był Samuel J. Tilden, prawnik, gubernator Nowego Jorku i kandydat partii demokratycznej w wyborach prezydenckich. Gdy zmarł w 1886 roku, spadek o wartości 6 milionów USD przeznaczył na stworzenie bezpłatnej biblioteki i czytelnicy dla nowojorczyków. Spadek został niestety zakwestionowany przez rodzinę Tildena. Jednak wykonawcy testamentu postanowili zaprosić do współpracy dwóch znanych nowojorskich mecenasów prowadzących już swoje, dotąd prywatne, biblioteki – Johna Astora i Jamesa Lenoxa. W 1895 roku założono fundację Astora, Lenoxa i Tildena – New York Public Library. Miasto przekazało fundacji bezpłatnie grunt w bardzo dobrej lokalizacji i od razu ruszyła budowa głównego gmachu biblioteki.

Bibliotekę uroczyście otworzył ówczesny prezydent USA Wiliam Howard Taft 23 maja 1911 roku, a już następnego dnia biblioteka została udostępniona nowojorczykom. Tego też dnia odwiedziło ją nawet 50 tys. ludzi. Zbiory liczyły wówczas 1 milion tytułów, a pierwszą wypożyczoną książką była praca *Idealy etyczne naszych czasów* Nitzschego i Tołstoja. Ciekawostką jest to, że rewers został złożony bibliotekarzowi już o godz. 9:08, a książka dotarła do czytelnika 6 min później. Budynek główny biblioteki był w owych czasach największą marmurową budowlą w Stanach Zjednoczonych i pochłonął prawie 9 milionów dolarów. Przed wejściem do budynku, po obydwu stronach, postawiono dwa pomniki lwów. Początkowo nazywane je Astor i Lenox, oczywiście od nazwisk założycieli. Ale w czasie wielkiego kryzysu ówczesny Mer Nowego Jorku Fiorello La Guardia nadał im imiona: *Patience* (Cierpliwość) i *Fortitude* (Hart Ducha), wskazując na cechy, które miały pomóc nowojorczykom przetrwać ciężkie czasy¹.

Obecnie Biblioteka Nowojorska posiada w swoich zbiorach ponad 55 milionów pozycji katalogowych, dostępnych w 88 oddziałach porzucanych po wszystkich dzielnicach Nowego Jorku. Oprócz gmachu głównego do najciekawszych należą:

1) The New York Public Library for the Performing Arts, mieszcząca się w Lincoln Center, posiadająca zasoby dotyczące muzyki, teatru i tańca, w tym ogromną kolekcję płyt DVD i CD z najważniejszych przedstawień teatralnych, baletowych i operowych, a również koncertów na świecie;

2) drugi oddział to Schomburg Center for Research in Black Culture, znajdujący się w Harlemie, który posiada największe na świecie zbiory odnoszące się do historii i kultury osób pochodzenia afrykańskiego.

---

¹ A. Józwiak, *Nowojorska Biblioteka Publiczna (NYPL)*, [online] <http://www.nydomniemovie.pl/nowojorska-biblioteka-publiczna-nypl/> [dostęp: 09.10.2023].

Fot. 2. Plan zwiedzania Biblioteki, fot. A. Strumińska.

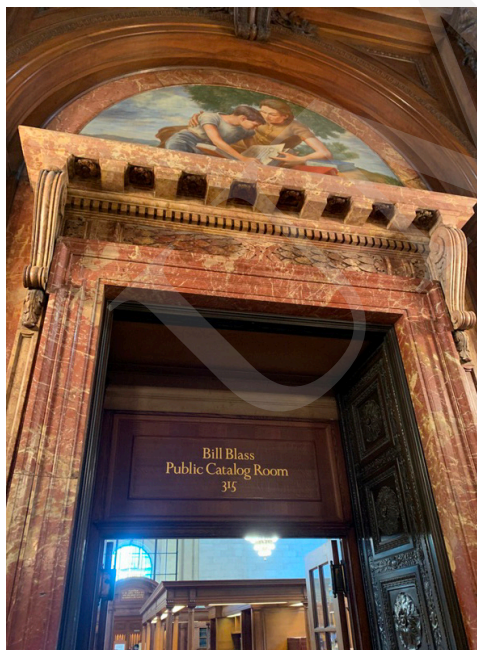

Fot. 3. Wnętrze Biblioteki, fot. A. Strumińska.

Zbiory Nowojorskiej Biblioteki rosną w zawrotnym tempie i obecnie część magazynów znajduje się poza budynkiem biblioteki, ale w jej bezpośrednim sąsiedztwie – pod pobliskim Bryant Parkiem, który zachwyca alejami londyńskich platanów².

² P. Saiz Diaz, *Nowojorska Biblioteka publiczna*, tłum. A. Pękał, [online] <https://erasmusu.com/pl/erasmus-nowy-jork/co-zobaczyc/nowejorska-biblioteka-publiczna-17105> [dostęp: 09.10.2023].

Od bibliotekarzy pracujących w Nowojorskiej Bibliotece dowiedziałam się, jak można korzystać z jej zbiorów. Otóż członkiem biblioteki z możliwością wypożyczenia książek może zostać osoba, która ma miejsce zamieszkania w Nowym Jorku, natomiast z czytelni może korzystać każdy, po uprzedniej rejestracji. Biblioteka ma również ofertę dla niezarejestrowanych czytelników. Naprzeciw głównej czytelni znajduje się sala do pracy, do której można wejść z ulicy i w ciszy czytać, niezależnie od tego, czy jest się zapisanym do biblioteki. Na drugim piętrze znajdują się trzy indywidualne czytelnie, z których korzystają naukowcy, badacze i pisarze. Jeśli ktoś chciałby popracować indywidualnie, to Biblioteka przydzieli wam taką salę, a nawet przyzna stypendium na interesujące badania, a do tego nie trzeba być nowojorczykiem.

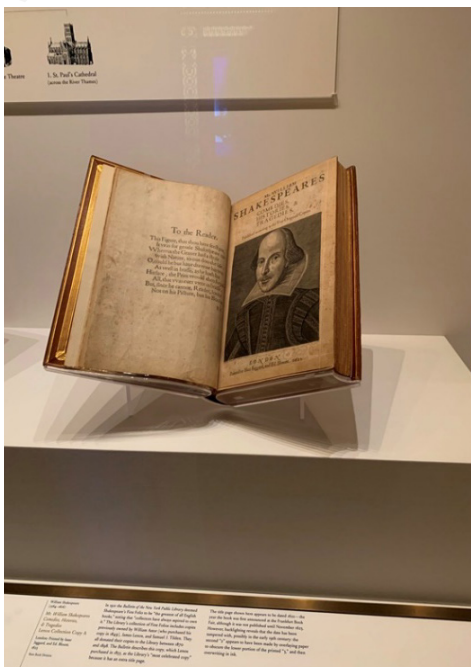
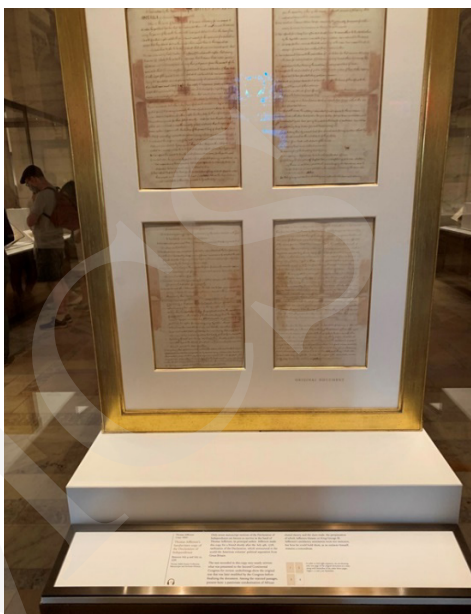
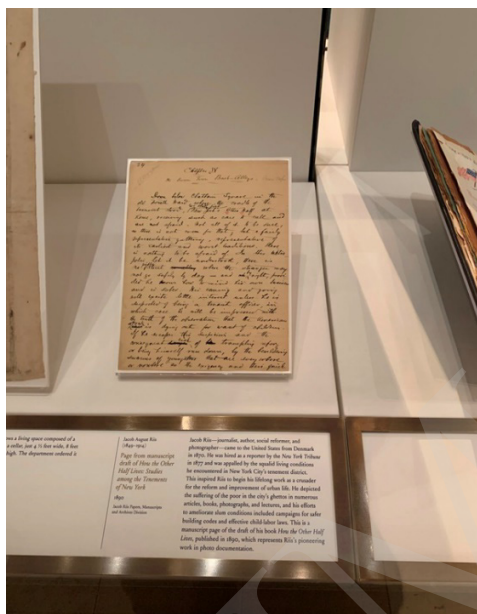

Fot. 4. Sala katalogowa Biblioteki,
fot. A. Strumińska.

Fot. 5. Czytelnia Biblioteki,
fot. A. Strumińska.

Biblioteka ma również ofertę dla najmłodszych. W podziemiach budynku znajduje się czytelnia dla dzieci. Wejścia do niej chroni lew wykonany z klocków lego. Najważniejszym eksponatem tej części biblioteki są pluszaki. Od 1987 roku w Nowojorskiej Bibliotece mieszka Kubuś Puchatek i jego przyjaciele: Prosiaczek, Kłapouchy, Kangurek i Tygrysek. Jak się dowiedziałam, to oryginalne maskotki małego chłopca Christopa Robina Milne, które stały się inspiracją dla jego Taty – Alana A. Milne do napisania najsłynniejszej i najpiękniejszej na świecie książki dla dzieci.

Fot. 6. Zbiory Nowojorskiej Biblioteki, fot. A. Strumińska.

W zbiorach Nowojorskiej Biblioteki Publicznej znajduje się wiele cennych dzieł, takich jak: Biblia Guttenberga czy rękopis Deklaracji Niepodległości napisany przez

Thomasa Jeffersona, oryginalny list Admirala Floty – Krzysztofa Kolumba do króla Hiszpanii z 15 lutego 1493 roku o tym, że odkrył Amerykę³.

Fot. 7. Zbiory Nowojorskiej Biblioteki, fot. A. Strumińska.

³ Stephen A. Schwarzman Building, [online] <https://www.nypl.org/locations/schwarzman> [dostęp: 09.10.2023].

W gmachu głównym Nowojorskiej Biblioteki Publicznej kręcono ponad 50 tytułów filmów, co dowodzi, że budynek jest ulubionym nowojorskim plenerem filmowym. Kręcono tu między innymi:

- 1) Kieszonkowiec z South Street / Pickup on South Street (1953), reż. Sam Fuller;
- 2) Śniadanie u Tiffany'ego / Breakfast at Tiffany's (1961), reż. Blake Edwards;
- 3) Czarnoksiężnik / The Wiz (1978), reż. Sidney Lumet;
- 4) Pojutrze / The Day After Tomorrow (2004), reż. Rolland Emerich⁴.

Biblioteka posiada również swój sklep. Można tam kupić książki, kalendarze, a także różne gadżety pamiątkowe.

Fot. 8. Oferta sklepu w Bibliotece, fot. A. Strumińska.

Pobyt w Nowojorskiej Bibliotece Publicznej, moim ulubionym miejscu na Manhattanie, ogólnodostępnym, z mnóstwem książek i fantastycznymi pracownikami oraz przewodnikami, był dla mnie – bibliotekarza – nie tylko spełnieniem marzeń, lekcją historii, ale również doświadczeniem pracy z czytelnikiem.

⁴ A. Józwiak, *Nowojorska Biblioteka Publiczna (NYPL)*, [online] <http://www.nydomniemovie.pl/nowejorska-biblioteka-publiczna-nypl/> [dostęp: 09.10.2023].